

LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS MINISTRAS

Į S A K Y M A S DĖL NACIONALINIO PUBLIKUOTŲ DOKUMENTŲ ARCHYVINIO FONDO NUOSTATŲ PATVIRTINIMO

2007 m. balandžio 23 d. Nr. IV-265
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymo (Žin., 1995, Nr. [51-1245](#); 2004, Nr. 120-4431) 16 straipsnio 2 dalimi ir Lietuvos bibliotekų fondo nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2006 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. IV-670 (Žin., 2006, Nr. [137-5242](#)), 41 punktu:

1. T v i r t i n u Nacionalinio publikuotų dokumentų archyvinio fondo nuostatus (pridedama).

2. Į p a r e i g o j u Lietuvos nacionalinę Martyno Mažvydo biblioteką iki 2007 m. spalio 1 d. parengti spaudos archyvo antrojo fondo dokumentų, išleistų nuo 1905 metų, perdavimo Kauno apskrities viešajai bibliotekai ir dokumentų, kurie priskirtini dokumentų aklųjų raštu archyvui, perdavimo Lietuvos aklųjų bibliotekai planą, numatant aiškias procedūras ir įgyvendinimo etapus bei terminus.

3. P r i p a ž i s t u netekusiu galios Lietuvos Respublikos kultūros ir švietimo ministerijos 1992 m. lapkričio 4 d. įsakymą Nr. 1343 „Dėl nacionalinės spaudos archyvo“.

KULTŪROS MINISTRAS

JONAS JUČAS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos
kultūros ministro
2007 m. balandžio 23 d.
įsakymu Nr. ĮV-265

NACIONALINIO PUBLIKUOTŲ DOKUMENTŲ ARCHYVINIO FONDO NUOSTATAI

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Nacionalinio publikuotų dokumentų archyvinio fondo nuostatai (toliau – nuostatai) reglamentuoja nacionalinio publikuotų dokumentų archyvinio fondo (toliau – archyvinis fondas), kaupiamo bibliotekose, sudėjt, komplektavimo, saugojimo, panaudojimo bei darbo su juo organizavimo ir koordinavimo tvarką.

2. Archyvinio fondo, kuris yra Lietuvos bibliotekų fondo sudėtinė dalis, pagrindinis tikslas – sukaupti ir išsaugoti Lietuvos rašytinį kultūros paveldą bei sudaryti galimybes žmonėms jį pažinti dabar ir ateityje.

3. Archyvinis fondas komplektuojamas, tvarkomas ir saugomas vadovaujantis Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymu (Žin., 1995, Nr. [51-1245](#); 2004, Nr. 120-4431), Lietuvos Respublikos kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymu (Žin., 1996, Nr. [14-352](#)), Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatymu (Žin., 1995, Nr. [107-2389](#); 2004, Nr. 57-1982), Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymu (Žin., 1996, Nr. [71-1706](#); 2006, Nr. [82-3254](#)), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. lapkričio 22 d. nutarimu Nr. 1389 „Dėl dokumentų privalomųjų egzempliorių skaičiaus ir jų perdavimo bibliotekoms“ (Žin., 1996, Nr. [115-2679](#); 2006, Nr. 136-5171), šiais nuostatais, privalomais taikyti standartais ir kitais teisės aktais.

4. Šiuose nuostatuose vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatyme ir Lietuvos Respublikos standartuose, kurių privalomas taikymas bibliotekose nustatomas kultūros ministro įsakymu. Kitos sąvokos:

Elektroniniai ištekliai – kompiuterinėmis technologijomis prieinami elektroniniai dokumentai fizinėse laikmenose (pavyzdžiui, diskeliuose, CD-ROM, DVD) ir interneto ištekliai.

Garsinė knyga – fizinėje laikmenoje įrašytas skaitovo tekstas, skirtas akliems ir silpnaregiams, kurio turinio peržiūrai ar klausymui reikia specialios įrangos.

URL adresas – unifikuotas interneto išteklių adresas.

II. ARCHYVINIO FONDO SUDĖTIS IR SAUGOJIMO VIETA

5. Archyvinį fondą sudaro:

5.1. spaudos archyvas, kuriame kaupiami ir saugomi nuo XVI a. visomis formomis ir kalbomis poligrafiniu būdu pagaminti dokumentai, publikuoti Lietuvos teritorijoje (įskaitant ir istorines Lietuvos valstybės ribas, kurios buvo nustatytos dokumento išleidimo metais) bei tuo pačiu būdu ne Lietuvoje pagaminti dokumentai, tačiau turiniu, autoriumi ar kalba susiję su Lietuva;

5.2. spaudos archyvo antrasis fondas, kuriame kaupiami spaudos archyve esančių dokumentų (išskyrus smulkiąją spaudą – afišas, anketas, atmintines, prospektus ir panašiai) antrieji egzemplioriai ir kuris saugomo ir išsaugojimo tikslais saugomas atskirai nuo spaudos archyvo;

5.3. vaizdo ir garso dokumentų archyvas, kuriame kaupiami ir saugomi vaizdo ir garso dokumentai, pagaminti Lietuvoje bei pagaminti ne Lietuvoje, tačiau turiniu, autoriumi ar kalba susiję su Lietuva;

5.4. elektroninių išteklių archyvas, kuriame kaupiami ir saugomi Lietuvoje publikuoti ir viešąją informaciją pateikiantys elektroniniai dokumentai fizinėse laikmenose ir interneto ištekliai, kurių URL adrese yra valstybės kodas „.lt“ bei tų pačių rūšių elektroniniai dokumentai, pagaminti ne Lietuvoje, tačiau turiniu, autoriumi ar kalba susiję su Lietuva;

5.5. dokumentų aklųjų raštu archyvas, kuriame kaupiami ir saugomi aklųjų (Brailio) raštu

išspausdinti dokumentai, garsinės knygos bei kiti neregiamis ir silpnaregiams skirti dokumentai, pagaminti Lietuvoje ir pagaminti ne Lietuvoje, tačiau turiniu, autoriumi ar kalba susiję su Lietuva.

6. Archyvinis fondas saugomas šiose bibliotekose (toliau – bibliotekos):

6.1. Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje (toliau – Nacionalinė biblioteka) – spaudos archyvas (išskyrus šių nuostatų 6.3 punkte nurodytą jo dalį), spaudos archyvo antrasis fondas (išskyrus šių nuostatų 6.2 punkte nurodytą jo dalį), vaizdo ir garso dokumentų archyvas bei elektroninių išteklių archyvas;

6.2. Kauno apskrities viešojoje bibliotekoje – spaudos archyvo antrojo fondo dalis, apimanti dokumentus, išleistus nuo 1905 metų;

6.3. Lietuvos technikos bibliotekoje – spaudos archyvo dalis, apimanti standartus, techninius reglamentus, patentus ir kitus techninius dokumentus;

6.4. Lietuvos aklųjų bibliotekoje – dokumentų aklųjų raštu archyvas.

7. Archyvinis fondas yra saugomas atskirai nuo kitų bibliotekos fondų, specialiose saugyklose, atitinkančiose dokumentų saugojimo standartų reikalavimus.

III. ARCHYVINIO FONDO KOMPLEKTAVIMAS IR PANAUDOJIMAS

8. Archyvinis fondas yra komplektuojamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka iš viešosios informacijos rengėjų nemokamai perduodamų dokumentų privalomųjų egzempliorių, iš fizinių bei juridinių asmenų įsigyjamų dokumentų, keičiantis dokumentais su Lietuvos ir užsienio bibliotekomis bei informacijos įstaigomis, iš dovanotų, gautų kaip palikimas ar kitais teisėtai būdais įsigytų dokumentų.

9. Nacionalinė biblioteka gali neatlygintinai perduoti kitoms archyvinį fondą saugančioms bibliotekoms atitinkamos rūšies dokumentus. Perduodami archyvinio fondo dokumentai nurašomi ir apskaitomi Bibliotekos fondo apsaugos nuostatų, patvirtintų kultūros ministro 2000 m. kovo 9 d. įsakymu Nr. 98 (Žin., 2000, Nr. [33-944](#)), ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

10. Archyviniame fonde saugomi dokumentai teisės aktų nustatyta tvarka yra įtraukiami į bibliotekos fondo apskaitą, o jų bibliografiniai įrašai – į Nacionalinės bibliografijos duomenų banką, Lietuvos integralios bibliotekų informacinės sistemos (LIBIS) suvestinį katalogą ir bibliotekų katalogus.

11. Archyvinio fondo dokumentai gali būti restauruojami bibliotekose, kurių nuostatuose numatyta restauravimo funkcija, bei kitose institucijose, kuriose dirba atestuoti restauratoriai.

12. Archyvinio fondo dokumentais vartotojai gali naudotis tik išimtiniais atvejais specialiose skaityklose ir tik tuo atveju, jei kituose bibliotekos fonduose nėra atitinkamo dokumento kito egzemplioriaus ar jo kopijos. Dokumentų naudojimo tvarką nustato bibliotekų vadovai.

13. Archyvinio fondo dokumentai gali būti laikinai eksponuojami parodose uždaroje vitrinose ar stenduose, užtikrinant dokumentų saugumą. Archyviniame fonde saugomus dokumentus galima laikinai išvežti iš Lietuvos Respublikos teritorijos tik Lietuvos Respublikos kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

IV. DARBO SU ARCHYVINIU FONDU ORGANIZAVIMAS IR KOORDINAVIMAS

14. Nacionalinė biblioteka kontroliuoja privalomųjų nemokamų dokumentų egzempliorių pateikimą archyviniam fondui.

15. Archyvinį fondą saugančios bibliotekos privalo įsteigti specialius padalinius ar skirti darbuotojus, atsakingus už dokumentų tvarkymą ir priežiūrą, bei teisės aktų nustatyta tvarka patvirtinti šių padalinių nuostatus ir darbuotojų pareigybių aprašymus. Minėti nuostatai ir pareigybių aprašymai turi būti suderinti su Nacionaline biblioteka.

16. Archyvinio fondo saugyklose gali lankytis tik tie bibliotekos darbuotojai, kurių pareigybių aprašyme numatyta archyvinio fondo tvarkymo funkcija, ir kiti asmenys, gavę specialų bibliotekos direktoriaus leidimą.

17. Nacionalinė biblioteka koordinuoja bibliotekų darbą su archyvinio fondu.

18. Nacionalinės bibliotekos generalinis direktorius iš bibliotekų deleguotų darbuotojų sudaro Nacionalinio publikuotų dokumentų archyvinio fondo tarybą (toliau – Taryba), kuri sprendžia praktinius archyvinio fondo kaupimo, tvarkymo ir apsaugos klausimus. Tarybos darbo reglamentą tvirtina Nacionalinės bibliotekos generalinis direktorius.

19. Nacionalinė biblioteka teikia metodinę pagalbą bibliotekoms archyvinio fondo kaupimo, saugojimo ir naudojimo klausimais.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

20. Už šių nuostatų laikymąsi atsako Nacionalinės bibliotekos generalinis direktorius ir kitų archyvinį fondą saugančių bibliotekų vadovai Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.
